

CORNELIUS NOZEMAN EN HET ROODBORSTJE

Hugo Lambrechts-Augustijns

Cornelius Nozeman schrijft over het roodborstje: *“Wel voornaemelyk in het Wintersaizoen vertoonen zig in onze hoven, boomgaerden en moestuinen de Roodbortsjens... Voor de Menschen ondertusschen zyn zy zoo weinig schuuw dat, als men by winterdag of in het vroege voorjaer, naer gelegenheid, aent omspitten en toemaeken van den grond bezig is, zy meermaelen den arbeider onafgescheiden gezelschap houden, en naest zyne zyde (om zoo te spreken) op de mest en aerde, die by haere opsmytyng of legging in stukken breekt, zeer naerstig koomen zoeken naer de daer in mogelyk opgeschootene insekten. Hunne makheid gaet zelfs zoo verre, dat zy somtyds tot in onze landhuizen by den winter koomen, om eenig aes te vinden.”*

Cornelius Nozeman (Amsterdam 15 augustus 1720 - Moordrecht 22 juli 1786) was een Nederlandse predikant en geleerde in de 18de eeuw. Zijn vader was de componist Jacobus Nozeman. Samen met Jan Christiaan Sepp schreef Cornelius een standaardwerk over de vogels in Nederland. Nozeman citeert het oude spreekwoord: *“Eén boomgaard voedt geen twee Roodbortsjens.”* Tegen soortgenoten zijn zowel mannetje als vrouwtje erg agressief en ze bewaken fel hun territorium. Ze leven solitair, behalve in de broedperiode. De rood-oranje kleur van de borst heeft een intimiderende functie. De jongen hebben nog geen rode borst en wekken geen agressie bij de ouders op.

Bibliografie

Nozeman Cornelius, *Nederlandsche vogelen: volgens hunne huishouding, aert, en eigenschappen beschreeven: alle naer't leven geheel nieuw en naeuwkeurig geteekend, in't koper gebragt, en natuurlyk gekoleurd door, en onder opzicht van Christiaan Sepp en zoon, s.n., 1770.*

Levensberigt van de eerwaardigen Cornelius Nozeman, in: Algemeene Vaderlandsche Letteroefeningen waarin de boeken en schriften, die dagelijks in ons vaderland en elders uitkomen, oordeelkundig tevens en vrijmoedig verhandeld worden. Benevens mengelwerk, tot Fraaije Letteren, Kunsten en Wetenschappen, betrekkelijk, Tweede stuk voor 1809, Amsterdam, 1809.